

Purvi Latvijā

Dr. biol. Māra Pakalne,

Latvijas Universitāte

E-pasts: mara.pakalne@lu.lv

Kas ir purvs?

- Purvs ir zemes virsas nogabals, kuram raksturīga **kūdras veidošanās**, pastāvīgs vai periodisks mitrums un specifiska augu un dzīvnieku valsts.
- Purvi Latvijā aizņem 4,9% valsts teritorijas

Kūdras atradnes

- Kūdras atradnes Latvijā aizņem 10,4% valsts teritorijas
- Teritorijas, kuras ir jau izmantotas kūdras ieguvei, nosusinātas lauksaimniecības, mežsaimniecības vai kūdras ieguves nolūkos netiek pieskaitītas pie purviem.

Purv u veidošanās

Aizaugot
ūdenstilpnēm

Pārpurvojoties
minerālgruntij

Purvu nozīme dabā

- Purvi ir ūdens uzkrājēji un nozīmīgs ūdens aprites posms dabā
- Atspoguļo ģeoloģisko pagātni, kūdras slānī glabā informāciju par dabas attīstību vairāk kā 10 000 gadu laikā.

Purvi kā vide augiem un dzīvniekiem

Aklais purvs

Dzērves

Asinssarkanais plakanis

Sfagnu nozīme purvu ekosistēmās

Aklais purvs

Magelāna sfagns

Garsmailes sfagns

Aklā purva ezers ar grāvi

Nepārstrauktā
degradējošā
ietekme

Purvu platības samazināšanās Eiropā

- Rietumeiropā purvu zudumi valstīs pat līdz 90 % no sākotnējās platības (Īrija)
- Vislielākie purvu zudumi ir Holandē, Somijā, Dānijā un Igaunijā.
- Holandē gandrīz 100% purvu ir izzuduši cilvēka darbības rezultātā

Īrija

Holande

Purvų veidi

Zāļu purvi

Pārejas purvi

Augstie purvi

Zemie (zāļu) purvi

- Zemie purvi veidojas iemplakās, kur pieplūst gruntsūdens un minerālvielām bagāti upju un avotu ūdeņi.
- Sastopami augsto purvu malās, upju palienēs un ezeru krastos.
- Sastop arī zāļu purvus, kuros zemes virspusē izplūst avoti, kuri var būt bagāti ar dzelzi, kaļķi vai sēru.

Pārejas purvi

- Pārejas purvos ir mazāka gruntsūdens ietekme, bet palielinājusies ir nokrišņu loma. Tie ir kā starpstadija starp zemajiem un augstajiem purviem.
- Sastopami ezeru krastos un augsto purvu malās.
- Līdzīgi kā zemajos purvos, te sastop grīšļu sugas, bet sūnu stāvā dominē sfagni.
- Te aug purva šeihcērija, parastais baltmeldrs, polijlapu andromeda, Alpu mazmeldrs.

Augstie purvi

- Augstie purvi veidojas no zemajiem un pārejas purviem, kad kūdras slānis ir izveidojies tik biezs, ka vairs nav iespējama gruntsūdens pieplūde. Ūdeni un barības vielas tie saņem tikai ar atmosfēras nokrišņiem.
- Nereti te sastop arī nelielus purva ezerīņus. Uz ciņiem dominē sīkkrūmi - virši, vistenes, kā arī andromedas.
- Ieplakās sastop parasto balmeldru, purva šeihcērijas, spilves, lācenes, virši, dzērvenes.

Purva akači

- Augstie purvi var būt kupolveida vai lēzena virsma.
- Tie var būt arī klaji vai apauguši ar sīkām priedītēm.
- No pārējiem purvu tipiem tie atšķiras ar ciņu un lāmu labirintiem
- Akači jeb lāmas ir plaisas purva kūdrā.

Apalłapu rasene

Garā rasene

Kukaiņi purvos

Mazais viršu zilenītis

Parastais
purvraibenis

Spilgtā purvuspāre

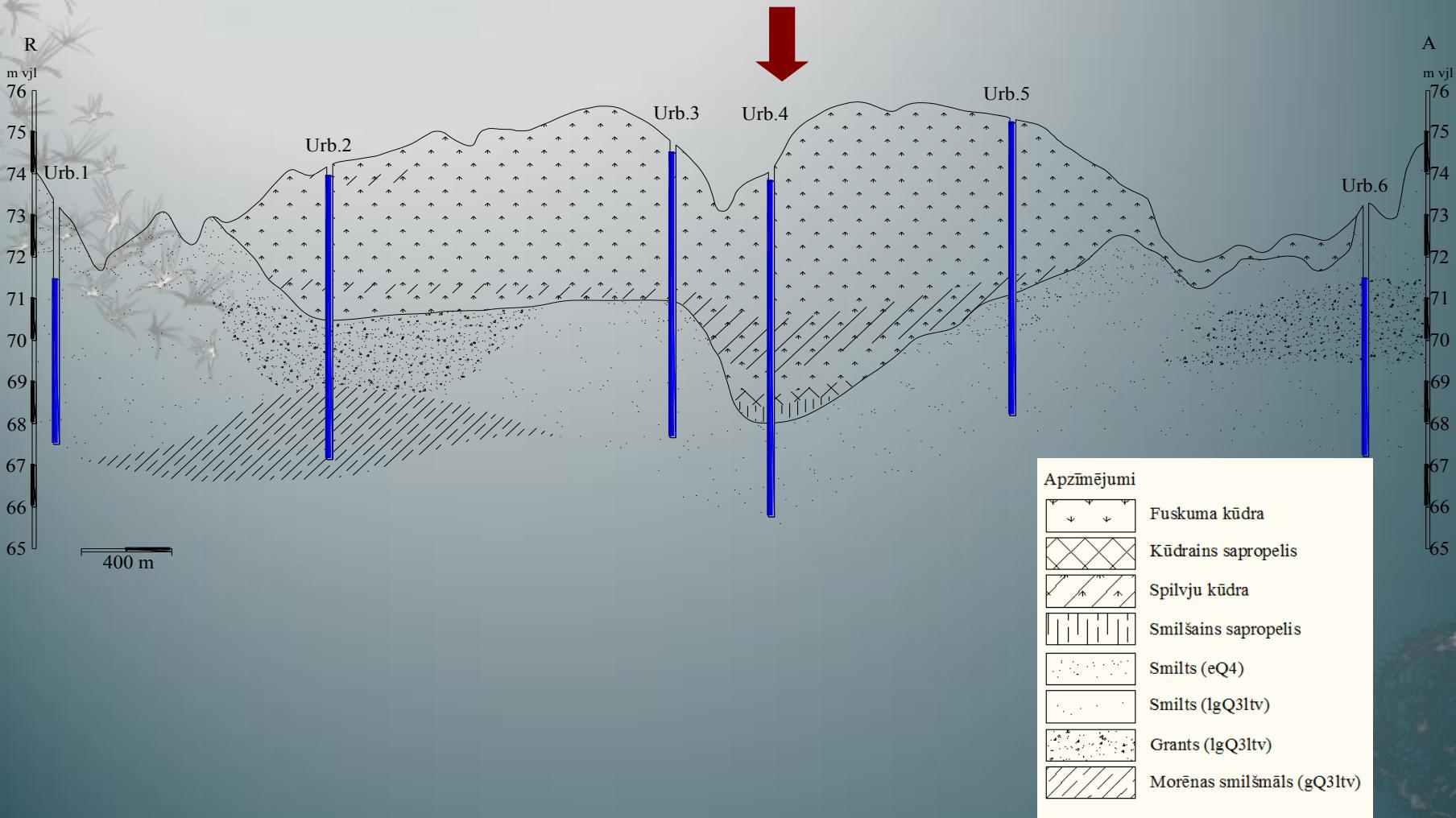

Sfagni

Aklais purvs

Aklā purva nogulumu ģeoloģiskais griezums

Purva ciņi

Purva biotopi

Sfagnu paklāji

Magelāna sfagns

Garsmailes sfagns

Spilves

Lāčsūnas jeb dzegužlini

Sila virsis

Dzērvenes

Lācenes

Dūkstu grīslis

Parastais baltmeldrs

Purva šeihcērija

Polijlapu andromeda

Purva dzīvnieki

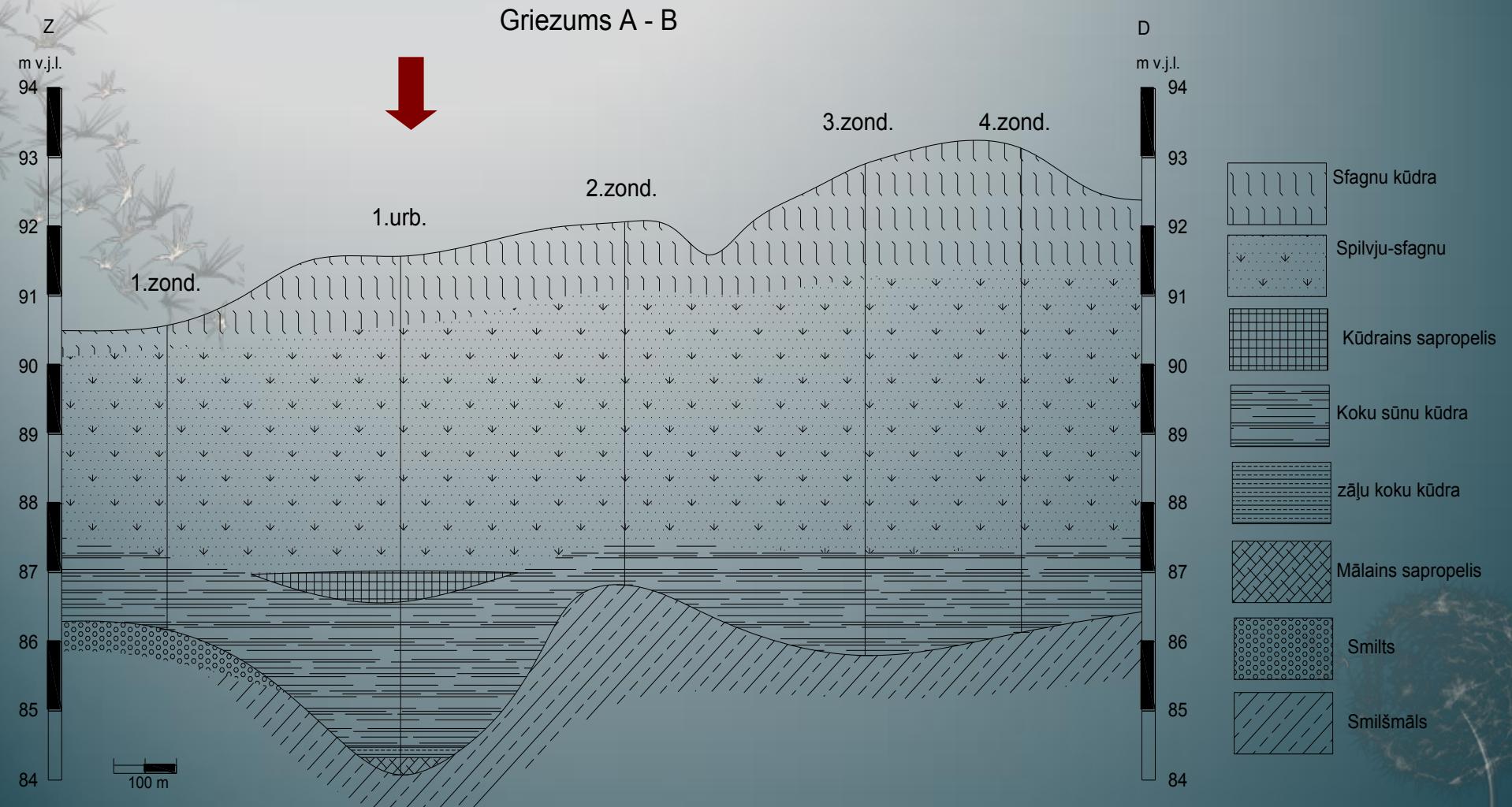

Bebrs

Liepu sala Aizkraukles purvā

Aizkraukles purva nogulumu ģeoloģiskais griezums

Eiropas Komisijas LIFE+ Programmas projekts

- Projekta nosaukums: “Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā”
- Projekta ilgums: 2010.- 2013.
- Projekta vietas: Rožu purvs, Aizkraukles purvs un meži, Aklais purvs, Melnā ezera purvs

Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi

- Neskartī augstā purva biotopi
- Ietekmēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās
- Pārejas purvi un slīkšņas
- Purva ieplakas
- Brūnūdens ezeri
- Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi
- Purvainie, staignāju un veci jaukti platlapju meži

Neskarts augstais purvs (7110*)- ES prioritāri aizsargājams biotops

Garlapu rasene

Augsto purvu nozīme Eiropā

- ✿ Neskarti augstie purvi ir rets, apdraudēts un īpaši aizsargājams biotops Eiropas Savienībā
- ✿ Purvus ir ietekmējuši dažādi faktori, kuru rezultātā turpinās dabisko purva biotopu izuzušana
- ✿ Līdz ar to daudzās Eiropas valstīs, arī Latvijā ir ievērojami samazinājusies augsto purvu platība.

Purvu zudumu kūdras ieguves dēļ

- Rietumeiropā purvu zudumi valstīs pat līdz 90 % no sākotnējās platības
- Vislielākie purvu zudumi kūdras ieguves dēļ ir Holandē, Somijā, Dānijā, Igaunijā.
- Holandē gandrīz 100% purvu ir iznīcināti.

Purvų fotoizstāde

